

L. N. 3.

De

MICRO-
COSMO,

Ex adprobatione Amplissimi
Ordinis Philosoph. Aboënsis,

PRÆSIDE

VIRO AMPLISSIMO,

Mag. PETRO HAHN,

Phys. Profefs. & Biblioth. Reg.
& Ordinar.

PRO GRADU MAGISTERII,

Die 10. Decembris Anno 1697.

in Auditorio maximo,

disputabit.

ANDREAS CHYDENIUS:

Excudit ABOÆ, JOH. Winter/

Reg. Typogr

L. M. J.

M I C R O
C O S M O

Ex adprobatione Auphissimi
Ordinis Philosophi Aboluntis

PRÆSIDIS

VIRO AMPLISSIMO

Mag. PETRO HAHN

Phys. Prof. & Biblioth. Reg.
& Ordinar.

PRO GRADU MAGISTRI

Die 10. Decembris Anno 1697.

in Aula Universitatis

disputata

ANDREAS CHYDENIUS.

Carolo ABGE, Ion. GRIFFITH

Reg. Mag. 1697

Ad Lectorem.

Ernecessarium
duco, Lector
Benigne, ver-
bulo saltim tibi aperire,
me hasce pagellas de
Μικρόκοσμος maxima cum
festinatione, idque
ob temporis brevita-
tem, quæ etiamnum
me vehementer urget,
conscripsisse, ideoque
prodiisse eas in lucem
minus politas. Oratum

A

au-

autem te velim, ubi, æ-
quali usus fortuna, me-
liora tamen de te in tan-
ta angustia dederis do-
cumenta, ut nostræ te-
nuitati candore tuo sin-
cerum reddas iudicium.
verum Livor obtrecta-
re curam si velit, nun-
quam, Deo benedicen-
te, me a proposito de-
terrebit, donec eum
pœniteat criminis sui.

Vale.

Prooemium.

Multis modis, res à Sapien-
tissimo DEO, sex dierum in-
tervallo miraculosè produ-
ctæ adparent mirabiles; *aliquando*
ex magnitudine, quando res aliqua sui
generis vulgarem modum in quan-
titate excedit: Sic miramur *gigan-*
tem inter homines; ut Hogum re-
gem in Paschane, cujus meminit scri-
ptura, Deut 3. II. *Spondam describens*
ferream, cujus longitudo novem, &
latitudo quatuor erat cubitorum:
Aliquando ex parvitate, quando res
cæteras sui generis quantitate æquare
non potest, ut tinea & vermes, &
alia similia, quæ inter cætera qui-
dem animalia vivunt, sed cætera
omnibus corporis exiguitate dispares
sunt; *aliquando miramur res quia rare;*
ut merces ab Africâ, Asiâ & Ameri-
câ, terris hinc longissimè distitis, huc
advectas: pariter in admirationem suâ
quam maxime nos rapit, mirabi-
lis totius hujus *universi structura;* Cujus

intuitu delectamur, scrutinio non sati-
 amur, & innumeris effectibus obstu-
 pescimus, & ad glorificandum De-
 um excitamur. Hinc David exclam-
 at Psal: 19. *Cæli enarrant gloriam Dei
 & opera manuum ejus annunciat firma-
 mentum.* Verum, enimvero, homi-
 nem omnium mirabilium maxime
admirabilem mundi epitomen, quem
 præter nihil in terris magnum agno-
 vit Favorinus, considerando admi-
 remur: Audit namq; corporum re-
 gula & viventium mensura; aliis
 naturæ heros, mundi Dominus & *μ-
 ηχροκοσμου* salutatur. Ex hisce & a-
 liis adpellationibus, quibus enume-
 randis lubentes supersedemus, constat
 quanti semper æstimata est industria
 in contemplatione magni hujus natu-
 ræ miraculi occupata. Cum autem
 humanarum non sit virium tam ex-
 cellentem & admirandam Dei crea-
 turam sufficienter exponere; Proin-
 de *à meâ tenuitate hoc exspectari ne-
 quit*: Breviter tamen, cur adpelleretur
μικροκοσμου, pro re natâ in se-
 quentibus, demonstrabo. Esto ergo

MEMBRUM I.

Cur adpellatur homo

μικρόκοσμος?

Nil æquè stupendum
 ac hominem Na-
 turæ parens produ-
 xit unquam; mi-
 ramur quidem solis
 splendorem, sed umbra est, si
 cum hominis conferatur doti-
 bus. Hoc moti Philosophi, in-
 numerata nomina, & infinitos ti-
 tulos adfinxerunt eidem, in qui-
 bus maxime notatu dignum of-
 fendimus, vocabulum, *μικρόκοσ-*
μος. h. e. parvus mundus, à
 Græco *μικρός*, parvus, & *κόσμος*
 mundus, deductum. Ubi adcu-
 ratè observandum, *hominem in*
deo non adpellari *μικρόκοσμον*,
quod totius mundi habeat partes,
& nihil sit in majori mundo, quod

in ipso homine realiter non re-
peritur; Neq; hominem, quoad
mortalem sui partem ex omnibus
creaturis esse compositum, totumq;
mundum in eo contractum & co-
cervatum, ut asseverat Vegelius.
 Quia hæc sententia protinus suam
 prodit falsitatem, & horrendum
 ac ingens esset monstrum, ex so-
 le, lunâ aliisq; stellis, tam er-
 raticis, quam fixis, lapidibus, me-
 tallis, herbis & arboribus, imò
 omnibus animalium brutorum
 speciebus hominem conflatum
 dicere. Sed, missis Herme-
 ticis hisce somniis, *Μικρόκοσμον*
dici hominem asserimus, non pro-
priè & per realem omnium cor-
porum naturalium continentiam;
Sed Symbolicè, & per Analogiam.
 I. *Ratione graduum Entis.* Quæ
 cumq; totus hic continet orbis
 sive *μακρόκοσμος*, vel *ad unum,*
vel

vel plures, vel deniq; ad omnes gradus Entis referuntur. Quædam enim solum esse habent, primumq; absolvunt gradum; ut quatuor Elementa, effluvia, Principia Chymica, & mineralia. Quædam vitam cum essentiâ continent, inq; secundo ponuntur gradu; ut plantæ & arbores, quæ non tantum sunt & dantur in rerum natura, sed etiam nutriuntur, augentur & sibi simile procreant. Quædam enim præter hæc affectiones, gaudent sensu, ideoq; tertium faciunt gradum; ut animalia bruta, tã volatilia & natatilia, quam gressilia & reptilia, nec non insecta. Cum autem homo tres hosce denominatos gradus, non modo quam maxime impleat, sed etiam insuper uno augeat, ut de homine verè possit dici, quod sit, vi-

vat, sentiat, atq; intelligat; idcirco eum *Μικρόκοσμον* adpellari haud inconvenienter statuimus. verum posset quis dicere; Si homini tot modis contingit esse, utiq; præter animam rationalem habet sensitivam & vegetativam. Quod adperte negamus. (a) contra *Conimbricenses*, qui censent in homine, non quidem nato, tres esse distinctas animas; ante natiuitatem tamen adesse primo vegetativam eamq; aboleri accessu anime sensitivæ, hanc autem ingressu anime rationalis extingui. Quia hac ratione homo esset primum planta, deinde brutum, & postea demum homo; Idcirco hanc sententiam uti binam homini, antequam nasceretur, mortem inferentem, ita absurdam, verbo Dei, rationi & experientiæ adversam, explosam
 volu

volumus. (b) Contra Albertum
 Kuperum, triplicis anime in ho-
 mine defensorem, dicentes: si una
 anima scilicet rationalis, præsta-
 re potest omnia, quæ ad homi-
 nis perfectionem requiruntur,
 utiq; plures anime, præter ne-
 cessitatem ei non sunt affin-
 genda; At verum prius, ergo &
 posterius. Præstat namq; forma
 superior omnia ea, quæ possunt
 & debent formæ inferiores,
 2. Ratione perfectionum. Licet
 autem me non fugiat, à disposi-
 tione organorum provenire, ut
 quædã bruta acutioribus gaude-
 ant sensibus, quam homines;
 Utiq; tamen homo ut ratione
 præditum animal, sensibus suis
 utitur ad dictamen rationis, o-
 mniumq; graduum sensus exhau-
 rit latitudinem. 3. Ratione or-
 dinationis. DEUS enim formatis
 rebus

rebus omnibus, sexto die creationis, dixit: *Faciamus hominem ad imaginem nostram, secundum similitudinem nostram: qui dominantur in pisces maris & in volucres Cæli, & in pecudes, & in universam terram, atq; in omnia reptilia reptantia super terram*, Gen. i: v. 26. Et in sequentibus, multis, ostendit, se omnia in *hominis fecisse utilitatem*; ergò ei lucent sidera, descendunt pluvia, crescunt planta, & operatur universa natura. Unde Scaliger ait: *Homo propter DEUM, propter hominem mundus factus est. 4. Ratione intellectus. Cum omnia Entia sint objectum intellectus, adeo ut quæ est Entis latitudo, eadem sit objecti intellectus, qui intelligendo fit omnia; non simpliciter & secundum esse reale; Sed per*
modus

modum similitudinis & receptionis, vel rectius; per receptionem imaginum, & hâc ratione homo omnia dici potest. Deniq;
5. Ratione constitutionis corporis humani. Nullam enim creaturam DEUS tam eleganter creavit atq; hominem; formavit namq; eum adeo artificiosè, ut alterâ parte essentiali, omnes res corporeas, egregiâ partium corporis structurâ & harmoniâ multis modis transcendat, miraculumq; naturæ audiat: Alterâ etiam Angelorum ipsiusq; DEI imitetur naturam. Loquitur porro DEUS hunc in modum, Gen. 1. 28. Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram. Atq; sic finxit eum ex glebâ terræ, & sufflavit in nares ipsius halitum vitæ, & factus est homo
ani.

anima vivens. item Sap. 2, 23.
 Valdè quoq; ornat hominem ca-
 put, supremum quod occupat
 locum, atq; in eo vultus, & cæ-
 tera membra egregio ordine di-
 sposita, haud exiguam venusta-
 tem eidem conciliantia; Unde
 Græci hominem appellavère Ἄν-
 δρωπον, h. e. ἄνω τρεποντα ὤποι,
jursum vertentem faciem. idem
 innuit Ovidius, ubi dicit:

*Pronaq; cum spectent animalia cætera
 terram;*

*Os homini sublime dedit cælumq; tueri
 Jussit & erectos ad sidera tollere vultus.*

Quidam etiam dicunt homi-
 nem cum quâvis specie mundi
 peculiarem fovere analogiam.
 Quasi cor ejus corresponderet
 soli; cerebrum Lunæ, & reliquæ
 partes aliis speciebus. Ob has
 itaq; rationes & plures alias,
 quas temporis angustia & brevi-
 tatis studium, hac vice vetant

in medium proferre, *hominem di-*
si, dictumq; esse μικρόκοσμον, con-
cludimus; in altero membro, ejus
 rum definitionem, tum divisio-
 nem paucissimis exhibituri,
 sit itaq;.

MEMBRUM II.

De *Μικροκόσμος* sive homi-
 nis definitione.

Certum est, nullibi magis hæ-
 sitare hominem, quam cum
 se suaq; rimatur; ideo mul-
 ti doctrinâ satis nobiles, varias
 hominis definitiones dederant;
 in quibus hæ: *Homo est Animal*
rationale mortale: Item *Animal*
rationis particeps bipes. Et Pla-
 to, vir haud vulgaris eruditio-
 nis, dicitur primum definiisse
hominem animal bipes implume;
 & Deindè Diógenis illusionem, de
 gallinâ deplumatâ in scholam e-
 jus

jus projectâ, motum hoc modo emendasse: *Homo est animal naturâ implume*, quæ non minus ridicula, quam priores, idè eas nominasse sit refutasse; cum non specialem addant differentiam, sed quædam superflua & communia accidentia contineant. Nos verò, unanimi saniorum Philosophorum consensu, adprobatam adducimus definitionem: *Homo est Animal rationale*, quam non solum genus legitimum & proximum, sed etiam differentia specifica insigniter commendant. Illud est *animal*, quia essentiale & latius. Hæc *rationalis*, à formâ ejus specifica, animâ rationali, depromta. Hanc itaq; definitionem, ut exquisitam & perfectam, atq; apud omnes fere velut extra controversiam positam, consul-
 tò

tò sine ulteriore expositione o-
mittimus, ad divisionem homi-
nis nosmet conferentes. *Missis*
hic opinionibus horum, qui tres
statuunt *partes hominis, corpus,*
spiritum, & animam, inter quos
Comenius, ubi dicit: *Corpus est*
organon & habitaculum spiritus,
spiritus verò habitaculum & or-
ganon animæ. Ubi Entia præ-
ter necessitatem multiplicari sic
non oportet; neq; spiritus se-
jungendi sunt à corpore, cujus
sunt *partes subtilissima, & tenu-*
issima: Duas facimus partes ho-
minis *corpus organicū & animam*
rationalem; habemus namq; scri-
pturam sacram nobis in hac re
præeuntem, quæ dum memo-
rat creationem hominis, *expres-*
sam duarum partium facit men-
tionem, originem utriusq; disti-
ctè exponens Gen. 2: v. 7. *Fin-*
xit

xit Jehovâ DEUS hominem de pulvere terra, sufflavitq; in nares ipsius halitum vite. Ubi jam clarè audimus, DEUM Optimum Maximum, virtute omnipotenti corpus formasse ex gleba terra, animam verò, corporeæ molis expertem, inspirando creasse. Et alibi testatur sacer codex, reverti pulverem in terram unde desumptus est, & spiritum redire ad DEUM qui dederat ipsum. Evam verò extruxit Jehova, ex costâ Adami, viva & animata. Et post hanc extraordinariam hominis originem, homines non quoad corpus solum, sed etiam quoad animam, ordinariè ab hominibus, vi primævæ benedictionis divinæ, generantur, Gen. i. v. 28. *Fætificate ac augefcite & implete terram.* Probat quoq; ex-

pe.

perientia, hominem non habere partem aliquam essentialem, *praeter animam rationalem & corpus organicum*; quia soluto per mortem vinculo animæ & corporis, *anima*, generosa & spiritualis illa res, *quæ suum occupavit*, corpus verò *immobile jacet*. Itaquæ nos vestigia Excellentissimi Sperlingii, quem maximè sumus secuti, prementes, duas hæc partes describemus. *Anima humana est forma hominis, qua est, intelligit & vult*. Hic observandum, animam in definitione hac accipi, non *absolute*, sub conceptu spiritus quidditativo; sed *relative*, & in ordine ad corpus humanum quod informat. *Corpus vero humanum est materia hominis, eleganter & artificiosè, ad varias operationes*

edendas constructa. Cum autem nostri non erat propositi, ulterius de hisce partibus speciatim disquirere; Idcirco earum saltem definitiones hic indiguisse sufficiat. Sic discursui huic brevi de *Μικροκόσμῳ* supremam imponimus manum, voventes ut bonos non offendat, neque incendat malos!

Sit semper

Soli Deo Gloria!

